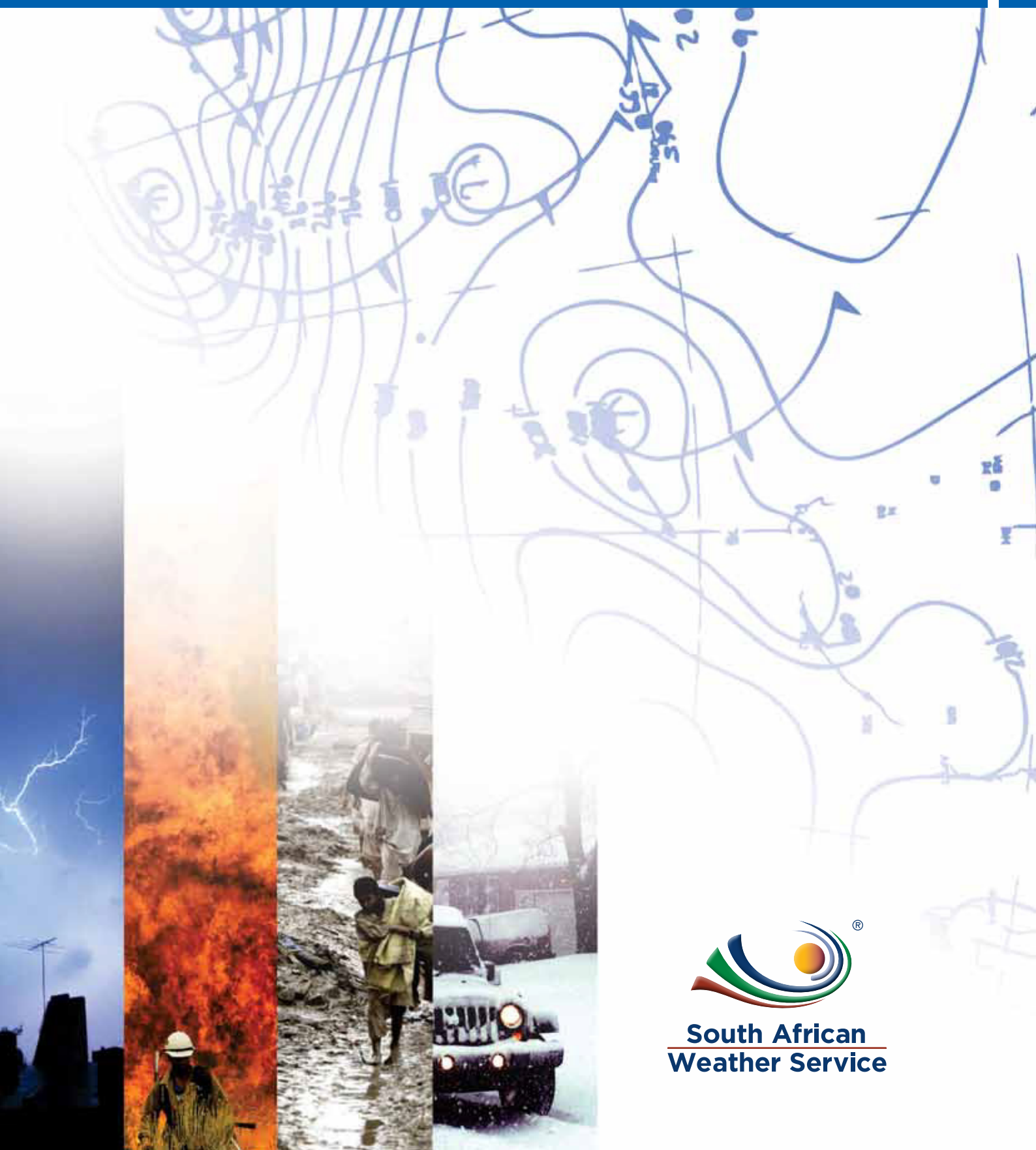

Go tlhola temoso ya bosa mo baaging

**South African
Weather Service**

1. Matlakadibe
2. Diponagalo tsa bosa tse di tsamaelanang le matlakadibe
 - Legadima
 - Dikgwanyape
3. Ledimo la Boboatsatsi
4. Morwalela
5. Diphefo tse di maatla
6. Botsididi le semathana
7. Mouwane o mokima/kitlaneng
8. Pipelo e e kwa godimo le Makhubu a mogote
9. Maemo a a siametseng kanamiso ya melelo e e tshabang

Matlakadibe ke eng, gape a dira jang?

Matlakadibe ke dikgoreletsi mo lefaufaug, tse di tlholwang ke maru a a mogote, a inyalantse le magadima, pula tse di maatla le diphefo tse di maatla kgapetsakgapetsa. Difebo tse di golang mo marung a a sutisiwang ke mogote mo lefaufaug le le sa tsepamang. Lefaufau le le sa tsepamang ke maemo a a golang mo lefaufaug fa mowa o o tlhatlogang o le bothitho gape o kitlane go le gonnye go feta mowa o o mo tikologong o o tswelalang go tlhatloga. Mowa o o tlhatlogang le ona o a tsidifala fela fa lefaufau le ntse le sa tsepama, mowa o o tla nna mogote go feta mowa o o dikologileng mme ka jalo o tla tswelela go tlhatloga.

Ka ntlha ya mowa o o tlhatlogang o o tsidifalang, morago mowa o tla loya mme phokafalo e tla diragala. Ke tswelsetso e phufudi e e sa bonaleng e fetoga mo lefaufaug go nna marothodi a a bonaleng a metsi mme re bone fa go tlhamega maru.

Go na le ditiragalo di le tharo tse dikgolo tse di simololang motsamao o o tsepameng wa lefaufau le o o ka tlholang kgolo ya maru le matlakadibe. Sa ntlha, go na le thutafalo e kgolo ya boalo jwa lefatshe ka nako e e mogote thata ya letsatsi le ka dikgwedi tse di mogote thata tsa ngwaga. Mowa o o mo boalong jwa lefatshe o nna mogote thata mme o kitlana go le go nnye, o bofebo mme ka jalo o tla simolola go tlhatlogela kwa lefaufaug.

Tlhatlogo e ka tlhodiwa gape ke tlhatlogo e e gatelelwang fa boima jwa mowa bo fokela mo thabeng kgotsa mo dithabeng mme o gapeletsega go tlhatloga. Se se bidiwa Matlakadibe a kwa dithabeng. Tsela ya boraro e leru la dikgadima le ka golang ka lona ke fa motsamao o o bonako wa boima jwa mowa o o tsididi o o fa morago ga phefo e e tsididi o tsamaya kwa tlase ga mowa o o mogote mme o gapeletsa mowa o mogote go tlhatloga. Fa go na le bongola jo bo lekaneng mo moweng o o mogote, maru a tla bopega mo moweng o mogote. Mofuta o wa matlakadibe o bidiwa matlakadibe a phefo e e tsididi.

Lebelo le mowa o o mogote o tlhatlogelang kwa lefaufaug ka tsepamo ka lone ka gale le feta 10 m/s, fela le ka nna la feta 30 m/s. Se se ka dira gore maru a dikgadima a gole bonolo go fitlha go 12 km. Mo Aforikaborwa teroposefere e diragala ka tlwaeletsego kwa bogodimong joo le go thibela kgolo nngwe gape ya maru. Maru ka jalo a amana ka thapamo go bopa sethulelo se se itsegeng thata.

Dikgato tse di farologaneng tsa tshekotshelo ya matlakadibe

Ka nako ya Tshekotshelo ya matlakadibe dibaka di le tharo tse di farologaneng di ka supiwana. Tshekotshelo e e tlwaelegileng ya leru la legadima ke bonnye go ura fela ga se maru a dikgadima otlhe a a golang mo dibakeng di le tharo tsa tshekotshelo.

Ka nako ya sebaka sa ntlha se se itsiweng e le marumatsobe kgotsa sebaka sa kgolo, ka gale go na le meela ya mowa e e tlhatlogang mo lerung le le maatla a a lekaneng go tshola marothodi otlhe a maru a a setseng a tlhamegile le marothodi a pula mo maemong a a elelang a maru. Marothodi a gola ka ditsweletso tse di farologaneng mme a nna magolo le boima go fitlha mowa o o tlhatlogang o sa tlhola o a tshola mo

marung a dikgadima. Mo karolong eo ya leru mo marothodi a pula a nngang magolo thata le boima thata, motsamao o o tlhatlogang o fetoga go nna motsamao o o yang kwa tlase mme pula e simolole go na.

Tlhokomela: Marothodi a mannye a leru a a dimilione a tlhama lerothodi la pula ka molagare wa 2mm.

Leru la dikgadima le fitlhelela tshimologo ya sebaka sa bobedi fa go sa ntse go na le meela e e tlhatlogang mo karolong e le nngwe ya leru le le dirang gore leru le gole go feta, fa mo karolong e nngwe ya leru go setse go na le meela ya mowa e e yang kwa tlase ka ntlha ya marothodi a a nngang boima thata mme a na jaaka pula. Kwa bokhutlong jwa sebaka sa bobedi, se se itsiweng e le sebaka se se godileng, matlakadibe ka gale a gatelela ka dikgadima tse di maatla le maru gape le sefako fa a goletse mo lerung. Ka iketlo motsamao wa kwa tlase o tla anama mo lerung lotlhe go fitlha sebaka sa boraro e leng sa bofebo sa tshekotshelo fa se fitlheletswe, sona ke sebaka sa go swa fa go na le fela le moelo wa mowa o o yang kwa tlase mo lerung mme pula e na. Ka ntlha ya gore ga go sa tlhole go nna le moelo wa mowa o o tlhatlogang mo lerung, leru ga le sa gola go feta mme fa marothodi a magolo a pula a nele mo lerung, leru le a nyelela mme mo nakong e e sa fediseng pelo letsatsi le tla bo le tlhabile gape.

Matlakadibe a ka nna le tshutiso e le nngwe ya mogote ya leru kgotsa sele, fela matlakadibe a a tlwaelegileng thata mo Aforikaborwa a na le dithopho tsa disele tse di golang ka go tlhatlhamana ka dingwe le dingwe di nna teng metsotso e le 30 go ya go e le 40. Fela, matlakadibe mangwe a akaretsa lefelo legolo, gape a tsaya sebaka se se telele. A bidiwa matlakadibe a "sele e kgolo". Mofuta o wa matlakadibe o tsaya sebaka se seleele mme o na le meelo e e tlhatlogang le e e yang kwa tlase e maatla gape e tsaya nako e e telele mo marung. Ka gale e tlhama karolo ya sefeto sa mola wa phefo e e maatla - mola wa matlakadibe a a tsamayang mmogo.

Ditlhokomelo tsa kakaretso ka nako ya matlakadibe

- Fa o le kwa ntle SE batle setlaagana ka fa tlase ga ditlhare
- Reetsa dikitsitso mo sealemoweng kgotsa thelebišeneng.
- Fa go kgonega nna ka mo ntlong mme o nne kgakala le matlhabaphefo.
- Tswalela diruiwa tsa fa gae mme o khurumele dijanaga
- Somola didirisiwa tsotlhe tsa motlakase.
- Se tsene mo šawareng kgotsa mo bateng kgotsa go dirisa mogala.
- Fa o kgweetsa, EMA o pake fa thoka ga tsela mo go senang ditlhare teng, megala ya motlakase le melapo teng.

2. Diponagalo tsa bosa tse di tsamaelanang le matlakadibe

Matlakadibe mangwe le mangwe a ka dira legadima, morwalela, diphefo tse di maatla thata, sefako mme mo maemong a a kotsi dikgwanyape.

• LEGADIMA

Fa maru a duma, tsena ka fa ntlong!

Legadima le diragala mo matlakadibeng mangwe le mangwe mme le tshwanetse go solofelwa fa fela matlakadibe a tlhamega.

Legadima ke eng?

Legadima ke kelelo ya maatla mo moweng. Dikarolwana tse di tletseng ka koketso le ka phokotso di kokoana kwa tlase le kwa godimo ga leru. Fa dikgatelelo tsa kgogelo tse di mo gare ga tsona di nna maatla thata, maatla a gololega. Maatla a bonwa e le phatsimo ya lesedi go kgabaganya loapi.

Dikarolo tse di kwa botlhaba tsa naga, bogolo segolo Kapa Botlhaba le KwaZulu-Natala, di na le tshwaelothagelelo e e kwa godimodimo ya dintsho tse di amanang le dikgadima mo Aforikaborwa. Ka jalo nna le tlhokomelo e e kgethegileng fa o le mo mafelong a.

Dintlha tsa dikgadima

- Go na le mefuta le meraro ya dikgadima
 - maru mo lefatsheng
 - lefatshe kwa marung
 - maru mo marung
- Legadima le ratha lefatshe makgetlho a le 100 motsotso mongwe le mongwe.
- 20% ya Batho ba ba rathiwang ke dikgadima ba a tlhokafala.
- "Legadima ga le ke le ratha gabedi" ka go tlhoka lesego seo ke dikinane Legadima le ka ratha lefelo le lengwe makgetlho a le mantsi.
- Go ratha go le go ntsi go diragala kwa tshimologong le kwa bokhutlong jwa sefelo.
- 85% ya batswasetlhabelo ba ba rathilweng ke dikgadima ke bana le banna ba baša ba ba gareng ga dingwaga di le 18-35 ka ntlha ya gore ba tshwarwa ke sefelo fa ba ntse ba tshameka kgotsa ba dira kwa ntle.
- Maatla a a leng mo legadimeng a ka tlatsa tleloupu ya diwate di le 100 malatsi a le 90.
- Kgonagalo ya go bolawa ke legadima ke 1 mo 2, 000.000.

Ditlhokomediso tsa legadima

- Fa o le kwa ntle mme o bona kgotsa o utlwa matlakadibe a tla batla setlaagana se se bolokesegileng.
- Fa moriri wa gago o ema kwa dintlheng, tloga mo lefelong ka bonako jo bo kgonegang, gonne legadima le ka ratha sebaka seo mo nakong e e sa fediseng pelo.
- Fa o bona legadima le phatsima bala metsotswana kwa o utlwang modumo teng ka metsotswana e 30-emisa ditiro tsotlhe tsa kwa ntle mme o batle setlaagana se se bolokesegileng gonne legadima le gaufi le go ratha. Fa o bala metsotswana e le 15 kgotsa kwa tlase, go ratha go tsile go diragala mo o leng teng.
- Mafelo a a sa bolokeseegang ka nako ya difefo tsa dikgadima ke:
 - Dipopego tse di leele tse di jaaka ditlhare, dithapo tsa mogala le tsa motlakase
 - Kwa godimo ga makgabana.
 - Dikiri tse di kwa thoko.
 - Metsi a a bulegileng
 - Dikiri tse di sa sirelediwang kgotsa ditlaagana tsa pikiniki.
- Tila go nna gaufi le kgotsa go ama
 - Dilo tsa metale tse di jaaka diterata, dikolotsana tsa kolofo, dibaesekele, dithuthuthu, dithapo tsa mogala le tsa motlakase le dipopego tsa tshipi tse di jaaka dipilara le mafetlho.
- Fa o le ka fa ntlong fa go na le sefelo nnela kgakala le matlhabaphefo. O se:
 - Tshware sepe sa metale
 - dirise didirisiwa tsa motlakase
 - dirise mogala
 - Tlhapa ka fa gare ga bata kgotsa šawara
- Fa o le mo loetong nna ka mo sepalangweng.
- O se thume fa go na le matlakadibe.
- O se tshameke metshameko epe fa go na le matlakadibe. Batshameki ba kolofo le batshwaradihlhapi ba mo kotsing e kgolo.

• DIKGWANYAPE

Kgwanyape ke sefelo se se dikologang ka thubakego ya molagare o monnye gape ke tiragalo e bogale thata ya bosa jotlhe.

Kgwanyape ke eng?

Kgwanyape ke ponagalo ya bosa e e tthagang mo matlakadibeng, bogolo segolo tseo di tsamayang le sefako.

Go sa ntse go na le dikakanyo tse di farologaneng gareng ga baitseanape gore kgwanyape e tlhaga jang, fela bontsi bo dumela gore e diragala ka ntlha ya metsamao ya medikologo e e tsepameng e e setseng e le teng mo lerung le le maatlafaditsweng. Kgwanyape ka jalo, e diragala mo lerung mme e tsamaya jaaka ponagalo e e bonagalang e e jaaka fanele go tloga mo lerung go ya kwa lefatsheng. E ka nna ka mekgwa e e farologaneng mme ka dinako dingwe e tshwana le fanele e tshesane, kgotsa jaaka silennere mme ka dinako dingwe jaaka lenathwana la mogala le le akgegang mo motheong wa leru go

ya kwa lefatsheng. Fanele e e bonagalang e na le marothodi a metsi a a tlhamegileng mo faneleng ka ntlha ya phokafalo. Gaufi le lefatsheng fa lorole, matlhare le malele a a fefolwang, ka gale go na le setsuatsue se se maatla.

Molagare wa fanele, palogare ya ona e nnye go dimitara di le lekgolo, fela dikgwanyape dingwe di dikgolo ka molagare wa go feta km e le 1. Motsamao wa mowa mo kgwanyapeng ka gale o jaaka ledimo, ka mafoko a mangwe, mo Hemisifie e kwa Borwa, phefo e fokela kwa mojeng mo go yona. Ka gale ntlha ya fanele e ama boalo jwa lefatsheng ka metsotswana e le mmalwa fela, fela go na le kwa go bonweng teng gore e nnile mo boalong botelele jo bo fetang ura.

Botlalogolo jwa lebelo la phefo mo kgwanyapeng ka gale le gareng ga 120 le 360 km/u. Kgatelelo ya mo faneleng e kwa tlase thata go feta kgatelelo e e mo tikologong ya lefaufau.

Tshenyo mo thotong ka gale e tlholwa ke diphefo tse di maatla thata, bogolo segolo fa di foka ka maatla a magolo go feta 144 km/u. Dipharologano tsa kgatelelo gareng ga bokafagare le bokwantelele jwa kgwanyape di na le seabe go le gonnye mo tshenyong, bogolo segolo mo dikagong tse matlhabaphefo le mejako ya tsona e tswetsweng. Fa kgwanyape e tsamaya go khabaganya kago eo, kgatelelo e e mo kagong e kwa godimo thata go feta kgatelelo e e kwa ntle. Pharologano ya 69 hPa e tlhola kgatelelo mo seling ya mitara wa 3 ka 3 e e lekanang le boketelele jwa boima jwa go feta 6 000 kg. Boketelele joo bo ka tlhola

tshenyo e kgolo mme mo mabakeng a mangwe dithulelo tsotlhe tsa kago di ka tsholetsega kgotsa dipota di wele kwa ntle.

Ntlha e e kgatlhang ka dikgwanyape ke modumo wa tsona o o farologaneng o di o dirang. Batho ba ba e utlwiweng ba o tlhalosa jaaka modumo wa “diterena di le sekete”, “mosumo wa dinotshe di le milione” kgotsa “modumo wa difofane tse dikgolo”.

Ditlhokomediso tsa kgwanyape

- Fa o bona kgwanyape, ya kwa kagong e e tlhophilweng pele kgotsa ya kwa bogareng jwa ntlo ya gago mme o tsene ka fa tlase ga fenetšhara e maatla, e e jaaka tafale.
- Tswa ka fa dipalangweng, karabene le matlo a a sutang, ka ntlha ya gore di ka fefoga, menoga kgotsa tsenngwa ke diphefo tse di maatla le malele a a fofang.
- Tloga mo matlhabaphefong, gonne digalase tse di fofang le malele a tlhola dintsho di le dintsi.
- O se leke go gaisa kgwanyape la lebelo ka sepalangwa sa gago. Se tlogele ka bonako mme o batle setlaagana.
- Fa se ka go tshwara o le kwa ntle mo go bulegileng, robala fa fatshe mo lengopeng kgotsa khuti fela tlhokomela fa go na le pula e maatla.

3. Ledimo la bobotsatsi

Kwa ntle ga kgwanyape, go na le ponagalo e nngwe ya bosa e e senyang e e diragalang mo lefaufau mme e itsege ka maina a a farologaneng mo dinageng tse di farologaeng. Mo re kaya sefelo sa bobotsatsi se se itsiweng mo Borwa jwa Aforika e le ledimo la bobotsatsi. Kwa Amerika e bidiwa hurricane mme kwa Asia e bidiwa typhoon.

Ledimo la bobotsatsi le le tlhotlheletsang bosa jwa Aforika-borwa ka gale le simolola kwa bokhutlong jwa selemo, gaufi le mogarafatshe mo Lewatleng la Intia gareng ga 5°B le 10°B. Mo tshimologong ledimo le tsamaya ka bonya kwa ntlheng ya borwa-bophirima go tloga mo mogarafatshe, fela morago le retoge mme le tsamaye ka bonako kwa ntlheng ya borwa-botlhaba ka tlhotlheletso ya diphefo tse di maatla tsa bophirima. Metsi a lewatle a a mogote a bobotsatsi a tlhola mowa o o bongola mo godimo ga lona go dira thempereitšha ya bonnye 27°C. Maemo a a sa tsepamang mo lefaufau a dira gore mowa o o bongola o tlhatloge ka tsepamo mme se se godisa thulaganyo ya kgatelelo e e kwa tlase ka phokafalo e kgolo le popo ya maru kwa godimo ga lefelo. Seboka se segolo sa maatlamo mme se se itsege jaaka mogote wa leng teng o gololega ka nako ya tswetsetso ya phokafalo mme se se dira jaaka motswedi wa maatla mo ledimong leo la bobotsatsi.

Mo Hemisifie ya Borwa tikologo ya mowa go dikologa ledimo kwa mojeng mme maru a gola ka pharologantsho ya mabanta a motshope a a tsamayang mo mojeng ka phefo ka fa gare ga ledimo. Mabanta a a motshope a maru ke a marumatsobe le maru a a kitlaneng a a ka fitlhelang bogodimo jwa 12 km mme a ka khurumetsa bokgakala jwa thapamo ya go fitlha go 700 km. Palogare ya tshetshelo ya ledimo la bobotsatsi

ke malatsi a le 9, fela mo maemong a a gaketseng le ka tsaya dibeke di le 3 go ya go di le 4.

Madimo a bobotsatsi a na gape le dipharologantsho tsa sebopego. Mo bogareng jwa ledimo mowa o omile mme o ya kwa tlase go tswa kwa godimo go ya kwa boalong jwa lefatsheng. Se se dira gore go nne le lefelo le go senang maru mo go lone le mo go nang le diphefo tse di ritibetseng. Lefelo le le bidiwa leitlho mme le bulegile ka katametso ya 30 go fitlha go 50 km. Fa leitlho le ritibetse, lefelo le le le dikologileng ga le a ritibala. Fa diphefo tsa sefelo di foka ka mabelo a a gareng ga 120 le 200 km/u.

Ledimo la bobotsatsi le farologantshwa go ya pele ka pula e e kwa godimo e e ka tlasang merwalela. Diphefo tsa sefelo di tlhola makhubu a a kwa godimo mme a tlale go fitlha go dimitara di le 12 mme se se ka tlhola tshenyo e kgolo mo ditropong tse di mo mabopong.

Morago ga gore ledimo la bobotsatsi le tle mo lefatsheng, le kgaolwa mo motsweding wa lona wa maatla le kgotlhang e motsamao wa mowa o e itemogelang e dira gore bogale jwa ledimo bo fokotsege go fitlha le nyelela gotlhelele morago ga nakwana.

Ngwaga nngwe le nngwe lenane la maina ka tatelano ya dialefabethe le a diriwa go tloga ka moo madimo a rewang maina jaaka a diragala. Kwa tshimologong go ne go dirisiwa maina a basadi fela, fela malatsi a le maina a banna a dirisiwa. Ledimo la bobotsatsi le le neng la tlhola tshenyo segolo kwa KwaZulu-Natala e ne e le Domonia e e tlhodileng tshenyo e kgolo ka Ferikong 1984.

4. Morwalela

Morwalela o diragala fa metsi a elela go feta meedi ya yona ya ka gale e e jaaka melapo le meselo ya morwalela. O ka diragala fa pula e na sebaka se seleele ka dipula tse di maatla tse di tsweleng ka mokgwa wa merwalela tse di tsamayang ka gale le matlakadibe a a bogale.

Dinoko di le thataro fela tsa metsi a morwalela a a elelang ka bonako a ka go diga, mme boteng jwa difutu di le pedi di tla kokobadisa sejanaga sa gago. O se leke go tsamaya, thuma kgotsa go kgwetsa mo metsing a a bonako ao. EMA Retologa mme o tseye tsela e nngwe.

Ditlhokomediso tsa Morwalela

- Fa go kgonega nna ka fa ntleng mme o tswe mo mebileng.
- Reetsa dikitsiso tse di kgethegileng mo sealemoweng le thelebišeneng.
- Tila go kgabaganya dinoka le melapo e e tletseng, fa metsi a leng kwa godimo ga mangelana teng.
- Ya kwa mafelong a a kwa godimo fa go na le kgonagalo ya morwalela.
- Fa morwalela o go tswaletse o le mo sepalangweng, se tlogele mme o ye kwa lefelong le le kwa godimo.
- Kwa dikagong sutisetsa dilo tse di bothokwa mo sebakeng se se bolokesegileng kwa godimo ga boemo jo bo solofetsweng jwa morwalela.
- Tima motlakase mo ntlheng ya tlamelolo ya kago.
- Kwa magaeng sireletsa/isa diphologolo kwa lefelong le le bolokesegileng mme le le kwa godimo.
- Tlogela legae la gago ka bonako fa go atlanegisitswe gore o tloge fao, pele ga phitlhelelo e kgaoletsa ke metsi a morwalela.
- O se kgweetswe mo mmileng o o tletseng metsi. Ga o itse gore a boteng go le kae kgotsa mmila o gogotswe ke metsi.
- Fa sepalangwa se gaeletswe se tlogele ka bonako mme o batle lefelo le le kwa godimo.
- Nna kelothoko segolo bosigo fa go le thata go lemoga dikotsi tsa morwalela.

5. Diphefo tse di maatla

Difefo tse di maatla ka gale di diragala kwa dikgaolong tsa mabopo, fela gape ka gale fa go na le matlakadibe ka mekgwa e e farologaneng. Diphefo tse di diragala ka ponyo ya leitlho mme di ka tlhola tshenygo, segolo fa di nna teng ka ntlha ya kgwanyape.

Ditlhare tse di tswang kwa dinageng tsa kwa ntle di kumolwa bonolo ke diphefo tse di maatla, segolo morago ga sebaka se seleele sa pula. Jala ditlhare tsa fa gae mo kgaoletsa ya gago.

Ditlhokomediso tsa Diphefo tse di maatla

- Nna ka fa ntleng fa go kgonegang, kgakala le matlhabaphefo a a bulegelang kwa diphefo tse di maatla di tlhagang teng.
- Reetsa dikitsiso mo sealemoweng kgotsa thelebišeneng.
- Fa o tsamaya ka sepalangwa, tlhokomela diphefo tse di kgabaganyang tsa ponyo ya leitlho, segolo fa gare ga dikago.
- Tlhokomela kgonagalo ya ditlhare tse di weleng kgotsa megala ya motlakase le malele a a fofang.
- mekoro e mennye e tshwanetse go tloga mo lewatleng mme e batle setlaagana sa boemakepe, kgwelo ya noka kgotsa kgogometso e e sireleditsweng.

6. Botsididi le semathana

Botsididi jwa phefo e e kwa godimo, Go wa ga semathana, sefako, le dithemperaitsha tse di tsididi di tlhagisa kotsi go bao ba ba mo loetong kgotsa ba ba tsamayang kwa ntle gape motho o tshwanetse go apara di-aparo tse di siametseng maemo a bosa.

Ditlhokomediso tsa botsididi le semathane

- Nna ka fa ntleng fa go kgonega
- Reetsa dikitsiso mo sealemoweng kgotsa thelebišeneng.
- Fa o tsamaya kwa ntle apara di-aparo tse di bothitho.
- Fa go le tsididi thata khurumetsa molomo wa gago go sireletsa makgwafo mo moweng o o tsididi.
- O se nwe tagi, dino tsa kafeine kgotsa go goga fa o le kwa ntle mo go leng tsididi thata. Go dira dilo tse tsothe go rotloetsa bolwetsi jwa go nna le themperatsha e e kwa tlase ya mmele le go tsenwa ke phefo.
- Sireletsa diruiwa tse dinnye mo botsididing ka go di tsenya mo dikiring.

Go kgweetsa mo maemong a a nang le dikgapetla

Kgakololo e e siameng ya go kgweetsa mo maemong a bosa a a sa siamang ke go se kgweetswe gotlhelele, tila go kgweetsa mme o ineye nako e e okeditsweng go fitlha kwa o yang teng.

Dipalwangwa di le dintsi ka gale di gaeletsa mo ditsele tse di mo dithabeng ka ntlha ya gore ga ba tseye tsia ditlhokomediso tsa bosa tse di phasaladiwang mo sealemoweng le mo thelebišeneng.

Ditlhokomediso tsa go kgweetsa mo maemong a a nang le dikhapetla

- Tloga mo mebileng fa go kgonega.
- Reetsa dikitiso mo sealemoweng kgotsa mo thelebišeneng.
- Fa o kgweetsa mo mouwaneng, fokotsa lebelo la gago mme o tshube dipone tse dikgolo. O se dire gore dipone tsa gago di nne lesedi thata.
- Netefatsa gore o kgona go bonwa.
- O se eme mo gare ga mmila.
- Dirisa ntlha ya tsela e e ka fa lebogong la molema bogolo go mola o o mo bogareng go tla go tsena mo dipalangweng tse di tlang kgotsa go kgorolediwa ke dipone tsa tsona tse dikgolo.
- Dirisa setlosa digagane le diphimola sesiraphefo mo maemong a a nang le mouwang go tshola matlhabaphefo a le phepa.
- Tlhokomela sesupalebelo sa gago mme o kgweetse ka bonya.
- Gakologelwa gore bakgweetsi ba bangwe ba na le pono e e lekanyeditsweng ya bokgakala mme mouwane oo o ka dira gore mmila o relele.
- Tsibosa go sa le gale le fa o dirisa diboriki tsa gago, o se di gate ka maatla.

7. Mouwane o mokima/kitlaneng

Mouwane o mokima kgotsa o kitlaneng o ka fokotsa ponalo e e tla dirang dikgoreletsego tse dikgolo mo pharakanong le dikotsi.

Mouwane le dipone di ka tlhola diphorego tsa pono tse di ka tlholang dikotsi. Dipatlisiso di bontsha gore batho ba gogelwa ke dipone tse di benyabenyang tse di ka dirang dikotsi. Ka jalo tla go dirisa dipone tse di benyabenyang tsa tshoganyego kwa ntle fela fa go tlhokega.

Ditlhokomediso tsa mouwane o mokima/kitlaneng

- Fokotsa lebelo la gago mme o tlogele sebaka se se ntsi sa go ema. O tshwanetse go tlogela bonnye sebaka gararo go feta ka gale fa gare ga gago le sejanaga se se fa pele ga gago.
- Borika bonolo go tla go relele. Fa maotwana a gago a simolola go itotlela nolofatsa boriki.
- Tshuba dipone tsa gago go oketsa ponalo go bakgweetsi ba bangwe.
- Tshola dipone le sethibelaphefo tsa gago di le phepa.
- Dirisa dikere tse di kwa tlase go tshola go goga, segolo mo makgabaneng.
- Nna kelotlhoko thata mo merathong, makgabaganong le mo mebileng e e sa dirisiweng gangwe le gape. Le mo dithemperatšheng tse di tsididi thata, fa maemo a le metsi, o tla kgatlhana le kgapetla mo mafelong a a nang le moriti kgotsa mo medileng e e kwa ntle e e jaaka meratho.
- O se tseye gore sepalangwa sa gago se ka emela maemo otlhe. Le dipalangwa tse di kgweetswang ka maotwana a le mane le a kwa pele di ka kgatlhana le mathata mo mebileng e e nang le dikgapetla.

8. Pipelo e e kwa godimo le makhubu a mogoteo

Tshupane ya pipelo: Fa thempereitšha le bongola di le kwa godimo ka nako e le nngwe, bokgoni jwa batho jwa go tsidifatsa mebele ya bona ka go fufulelwa bo a fokotsega. Se e ka nna matshosetsi a magolo.

Thempereitšha mo sejanageng e ka nna go feta dikeri di le 10 kwa godimo go feta kwa ntle. O se tlogele diruiwa tsa fa gae kgotsa bana ka fa dijanageng, segolo mo maemong a a mogote.

Ditlhokomediso tsa pipelo e e kwa godimo le makhubu a mogote

- Nna ka fa ntlong mo phaposing e e tsidifetseng gaufi le sefetlhamowa fa go kgonega.
- Batsofe le balwetse ba tshwanetse go ithokomela thata.
- Reetsa dikitiso mo sealemoweng kgotsa thelebišeneng.
- Emisa ditiro tsa kwa ntle tse di boima fa o gakolotswe go dira jalo.
- Tla go nna le seabe mo metshamekong.
- Apra diaparo tse di botlhofo.
- Nwa diedi di le dintsi, fela e seng tagi, gone tagi e omisa mmele go ya pele.

9. Maemo a a siametseng kanamiso ya melelo e e tshabang

Fa go na le dipaka tse di telele tsa go se ne ga pula kgotsa pula e nnye ka diphefo tse di mogote tse di omileng, melelo ya tlhaga e ka simolola mme e ka anama ka bonako. Melelo ya tlhaga e diragala gantsi ka mariga mo bogareng jwa naga ya rona. Diphefo di anamisa melelo ya tlhaga.

Fa kitsiso e neelwa ke Tirelo ya Bosa ya Aforikaborwa, ga go ka fa molaong go gotsa melelo ya kwa ntle.

Ditlhokomediso tsa maemo a a siametseng kanamiso ya melelo e e tshabang

- Reetsa dikitiso mo sealemoweng kgotsa mo thelebešeneng.
- Se gotse molelo kwa ntle.
- O se latlhe marago a diseckerete kwa ntle ga dijanaga kgotsa mo tlhageng.
- O se latlhe mabotlolo mo tlhageng gone a ka simolola melelo.
- Bega melelo mengwe le mengwe ka bonako.

Weather lines: 082 162
083 123 0500

SMS Service: *120*555#

Website: www.weathersa.co.za

Mobile Web: www.weathersa.co.za/m

Follow us on Twitter: @SAWeatherServic

